

ODPOVĚDNOST ZA HOSPODÁRNÉ VYUŽITÍ TECHNIKY A JEJÍ NEPŘETRŽITOU BOJESCHOPNOST

Otázkám hospodárnosti a efektivnosti využívání výzbroje a techniky v ČSLA je v současné době věnována všemi stupni velení mimořádná pozornost.

Podle pokynů ministra národní obrany velitelé útvarů, svazků, náčelníci a velitelé druhů vojsk a speciálních vojsk odpovídají za plánovitý a hospodárný provoz techniky v mezích ročních norem proběhu kilometrů, používání techniky a přidělených limitů PHM, za její technický stav, vytváření podmínek pro ošetřování, ukládání a hospodaření s technikou. Při používání techniky jsou povinni zabezpečit vysokou kázeň, organizovanost, hospodárnost, maximální efektivnost a bezpečnost provozu v souladu s obecně závaznými právními předpisy, vojenskými řády, rozkazy a nařízeními. Cílem těchto opatření je vytvořit předpoklady pro vysokou bojovou pohotovost a provozní spolehlivost techniky při minimálních provozních nákladech. Ve své podstatě tak konkretizují požadavek efektivního využívání techniky při bojové přípravě vojsk v souladu s ekonomickými možnostmi národního hospodářství v rámci dlouhodobé perspektivy výstavby ČSLA.

Splnění úkolů bojové přípravy, stanovených RMNO na výcvikový rok, je u všech útvarů, svazků, škol a zařízení přímo závislé na stavu a připravenosti techniky, na vycvičenosti osádek, obsluhu k jejímu používání, na kvalitním plánování, řízení provozu i ošetřování techniky. Předpokladem úspěšného a reálného zabezpečení plnění těchto úkolů tankovou a automobilní technikou v souladu s možnostmi a uvedenými podmínkami je přesné vypracování rozpočtů potřeby proběhu km na výcvikový rok.

Snahou všech velitelů a náčelníků je kvalitní splnění úkolů a dosažení co nejlepšího výsledku s ohledem na hospodárnost a dodržování stanovených norem. Proto se prakticky denně zabýváme otázkami efektivnosti provozu techniky, hospodárnosti ve spotřebě pohonných hmot, náhradních dílů a materiálu. S tím úzce souvisí také kvalita každodenního a technického ošetřování, vykonávání běžných oprav techniky, odstraňování závad, zjištění na technice v průběhu provozu.

Otázky hospodárnosti však není možné řešit jen vyššími stupni velení anebo až při rozborové činnosti, je nezbytné, aby se jimi zabýval každý velitel nebo funkcionář, který používá techniku při plnění úkolů bojové přípravy a výchovy vojsk (BPVV), výcviku a zabezpečování hospodářských úkolů. Pod pojmem hospodárnost totiž nemůžeme chápat pouze spotřebu náhradních dílů, materiálu či pohonných hmot, ale také racionální využívání přidělených ročních norem proběhu kilometrů tankové a automobilní techniky. Nutnost jejího pochopení i prosazení v myšlení a jednání lidí vytyčuje hlavní úkoly v:

- přípravě a výcviku velitelů, technických funkcionářů, řidičů, osádek, obsluhy a dílenských mechaniků,
- provozu (plánování, řízení provozu, ošetřování a opravách techniky, spotřebě náhradních dílů a pohonných hmot).

Bezvadná znalost soudobé moderní techniky, dokonalé využití jejich takticko-technických možností a zabezpečení vysoké provozní spolehlivosti – to jsou požadavky, které klademe na řidiče a technické funkcionáře. Menší pozornost však technice věnují velitelé. Často se také setkáváme s názory, že technika přece patří technikům, a proto se o ni musí starat technici a ne velitelé. Tyto názory jsou však již ve své podstatě nesprávné, neboť žádný

velitel dnes nemůže úspěšně řídit výcvik nebo bojovou činnost vojsk, nemá-li patřičné vojensko-technické znalosti a praktické návyky z ovládání techniky.

Plnění úkolů ve vztahu k technice, její hospodárné a efektivní využití je vždy nutné rozlišovat. Velitel by měl organizačně zvládnout a řídit provádění kontrolních prohlídek před výjezdem, při zastávkách za přesunu, každodenního ošetřování po střelbách, plavbách, brodění, po jízdě pod vodou, přípravu techniky na sezónní provoz i její ukládání. Povinnosti technických funkcionářů je zabezpečit včasné a kvalitní technické ošetřování, seřízení všech skupin a ovládacích ústrojí během provozu, dodržování stanovené technologie při jednotlivých druzích ošetřování, včasné a kvalitní odstranění poruch techniky.

Společným výsledkem práce těchto funkcionářů je provozuschopná, spolehlivá technika, která zabezpečuje vysokou bojovou pohotovost jednotky (útvary). Pouze při takové organizaci práce je možné řešit zodpovědné otázky hospodárnosti provozu a efektivního využívání techniky.

Velké rezervy ve snižování průměrných nákladů na provoz techniky jsou totiž právě v jejím efektivním využívání při plnění úkolů u jednotek. Hospodárnost by se měla projevit především ve využití techniky podle její nosnosti nebo obloženosti. Tedy nedovolit přetěžování v těžkém a náročném terénu, ale ani provoz prázdných nebo nevytížených vozidel.

Na jednotlivá zaměstnání s technikou je vhodné používat jen její nezbytný počet. V přípravě a organizování komplexních zaměstnání, při kterých je každé vyvezené vozidlo používáno na několik druhů příprav, máme dosud nedostatky.

Průmyslenou organizací hlavního zaměstnání je možné využít všech prostojů techniky na takticko-pořadová zaměstnání, technickou, taktickou nebo střeleckou přípravu, OPZHN a jiná zaměstnání, při kterých by mohla být využita především „záložní“ vozidla. Organizování přesunu do výcvikových zařízení pod taktickým námětem umožňuje zase plnit úkoly zdokonalovacího výcviku v řízení.

Smyslem a cílem těchto opatření, ale také názorným ukazatelem efektivnosti využití techniky je dodržování přidělených ročních norem průběhu kilometrů u tankové a automobilní techniky. Vyhodnocení zimního výcvikového období však ukazuje na některé dílčí nedostatky při plnění těchto norem. Například v systému měsíčního plánování, v jeho závislosti pro provoz, v nedůsledném řešení rozporů mezi potřebami a množstvím, v nerovnoměrném plnění plánu BPVV a výcviku vojsk, ale také v nedůsledném dodržování zásad hospodárnosti a efektivního využití techniky, které jsou stanoveny rozkazy MNO a velitelů vojenských okruhů.

Přestože normy průběhu kilometrů jsou jednoznačně stanoveny, setkáváme se v průběhu roku (a především v posledních měsících výcvikového roku) s připomínkami a žádostmi některých velitelů a technických funkcionářů na jejich další, nezdůvodněné zvyšování. Při kontrole u útvarů však zjišťujeme, že technika jezdí bez zpracování měsíčního plánu provozu, ošetřování, oprav, používá se bez ohledu na vytížení nebo plné obsazení anebo je používání techniky živelné (podle potřeby). Plnění ročních norem potřeby km není při měsíčních rozbozech kázně vzato v úvahu.

Žádný systém nemůže spolehlivě fungovat bez přesného plnění stanovených úkolů, dodržení norem a zásad všemi články stupňů velení. Proto je naléhavou potřebou zdokonalení metod a stylu práce při plánování úkolů, ale také upevnění organizovanosti kázně při vlastním použití techniky.

Je nezbytné, aby u provozu byla hospodárnost hodnocena nejen podle trvale sledované spotřeby PHM, náhradních dílů a materiálu, kvality vykonávaných ošetření a oprav, ale také dle účelného využívání všech prostředků na zabezpečování vysoké provozní spolehlivosti a nepřetržité bojovosti. Jde především o důsledné používání mechanizačních a dílenských prostředků k objektivnímu a přesnému posouzení technického stavu. Proto je tato oblast středem zájmu funkcionářů tankové a automobilní služby a při posuzování péče o techniku patří k rozhodujícím oblastem v rámci kontroly všemi stupni velení.

Zkušenosti jednoznačně svědčí o tom, že včasné a kvalitní ošetření techniky je základní a nutnou podmínkou vysokých výkonů, zárukou bezporuchového a hospodárného provozu. Neosetřená vozidla totiž podléhají rychlému a nerovnoměrnému opotřebení, častěji se u nich vyskytují neočekávané provozní závady, poruchy, jejich opravy jsou častější a nákladnější.